

Nr 484.

Av herr **Forslund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löne- och pensionsreglering för präster m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 156 föreslås allmän vakanssättning av kyrkoherde- och komministerbefattningar under icke angiven tid.

Undertecknade hålla före, att denna åtgärd icke är motiverad, i synnerhet sedan riksdagen beslutat förflyttningsskyldighet för prästerskapet, varigenom möjlighet skapats att komma till rätta med hithörande problem.

Det skäl, som åberopas för allmän vakanssättning, nämligen att det fria utträdet ur kyrkan skulle så starkt decimera kyrkoförsamlingarnas medlemsantal, att ett väsentligt antal prästerliga befattningar skulle kunna indragas, finna vi föga bärkraftigt. Erfarenheterna från våra nordiska grannländer tala för att ett massutträde ur kyrkan ingalunda torde komma till stånd. Härtill kommer att i vårt land enligt dissenterskattekommitténs utredning prästerskapets arbetsuppgifter till 50 % äro av borgerlig art, framför allt för folkbokföringen. Arbetet med denna minskas icke, om ett större antal församlingsmedlemmar utträda ur kyrkan. Prästerskapets rent religiösa arbetsuppgifter nedgå heller icke i samma takt som församlingens folkmängd minskar. Skulle alltså exempelvis 10 % av församlingsmedlemmarna över hela landet utträda ur kyrkan, kvarstå dock prästens borgerliga arbetsuppgifter oförändrade, och hans religiösa arbetsuppgifter minska ingalunda med 10 % utan i långt ringare grad. Det inses alltså lätt, att här icke så betydande tjänstindragningar kunna ske, att de icke kunna bemästras genom förflyttningsinstitutet. Det är också en fråga, som kan ställas, om det är i statens intresse, att statskyrkan göres mindre effektiv i de delar av vårt land, där det kyrkliga intresset är minst. Kyrkans verksamhet blir just i sådana församlingar av uppsökande art och kräver mera och icke mindre av prästerlig arbetskraft. Så länge statskyrkan bibehålles, är det statens plikt att tillse, att den göres så arbetsduglig som möjligt.

En allmän vakanssättning av kyrkoherde- och komministerbefattningarna är icke önskvärd ur församlingarnas synpunkt. Tidigare omfattande vakanssättningar av prästerliga tjänster ha visat sig ha menlig inverkan på församlinglivet. Förordnandets provisoriska karaktär medför en allmän osäkerhet, varigenom möjligheterna för initiativ på längre sikt avsevärt minskas. Även ur prästerskapets synpunkt är en allmän vakanssättning synnerligen ofördelaktig och kan medföra orättvisor genom utebliven befordran till ordinarie tjänst. Dessutom må framhållas, att prästrekry-

teringen, som redan befinner sig i ett kritiskt läge, genom den föreslagna vakanssättningen kommer att allvarligt försämras.

Vakanssättningen föreslås för obestämd tid, men det uttalas i propositionen, att »inom ett eller annat år efter det reformen i religionsfrihetsfrågan trätt i kraft torde väl dess verkningar ligga i det hela klara». Vi hålla före, att det torde dröja fem, kanske åtta eller tio år, innan verkningarna av lagen hinna bli så påtagliga, att indragning av ett större antal prästerliga befattningar kan ifrågakomma. Det torde därför vara väl motiverat att se tiden an och, om behov av indragningar av tjänster föreligger, verkställa dessa indragningar genom förflyttningsinstitutet. Då hela antalet ordinarie prästerliga befattningar är 2 267 och enligt uppgift i propositionen den årliga avgången från dessa befattningar av annan anledning än befordran för närvarande kan beräknas till 80, varför man kan räkna med att ca 150 befattningar sammanlagt varje år bli lediga, torde detta antal mer än väl förslå för de indragningar, som kunna ifrågakomma. Givetvis äro icke förflyttningar önskvärda ur vare sig församlingarnas eller prästerskapets synpunkt, men de äro dock mera önskvärda än både allmän vakanssättning och förflyttningar i förening. Vi äro även, som ovan sagts, av den bestämda uppfattningen, att i verkligheten även förflyttningar bli relativt sällan förekommande.

Vi föreslå under åberopande av vad ovan anförts,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om allmän vakanssättning av prästerliga tjänster.

Stockholm den 24 april 1951.

Albert Forslund.

H. Sten.

Gustav Hallagård.
